

# LEERLINGENBLAD FOCUS OP DE MAATSCHAPPIJ

## AFLEVERING 27 Veiligheid en rechtshandhaving

### KIJKVRAGEN

1. Wat betekent geweldsmonopolie?

- een spel dat om geweld draait       alleen de koning mag geweld gebruiken  
 alleen de politie mag geweld gebruiken       een staat waar geweld geoorloofd is

2a. Van de Nederlanders voelt 30% zich onveilig. In het programma worden ook cijfers gegeven over hoe veilig Nederland is in vergelijking met andere landen. Op welke plaats staat Nederland in de lijst?

b. Leg uit waarom het veiligheidsgevoel anders is dan de veiligheidscijfers.

3a. Gemeente en overheid zijn verantwoordelijk voor de veiligheid van een buurt. In het programma komen twee voorbeelden van de Utrechtse gemeente aan bod. Omschrijf wat het probleem was.

b. Tegenwoordig worden ook burgers ingeschakeld door Burgernet. Hoe werkt Burgernet? [www.burgernet.nl](http://www.burgernet.nl)

c. Wat vind jij zelf van dit initiatief?

d. Denk je dat het werkt? Licht je antwoord toe.

4a. Zet in de juiste kolom:

door rood fietsen – zonder licht fietsen – drugssmokkel – verkrachting – wildplassen – moord – geluidsoverlast – dronken over straat – seksueel misbruik – geen identiteitsbewijs bij je hebben – opzettelijk vernielen van andermans spullen (vandalisme) – kleine diefstal

OVERTREDING schending van de regels die niet als ernstig wordt beschouwd	MISDRIJF strafbare gedraging die moreel als onaanvaardbaar wordt beschouwd

b. Er zijn twee type straffen: geldboete of vrijheidsstraf. Zet achter elke overtreding en misdrijf welk type straf er bij hoort.

5a. Er is nog een ander type straf. Wat is de naam?

b. Hoe ziet zo'n type straf eruit?

c. Wat is het grote verschil met de andere twee straftypes?

- 6a. Beschrijf hoe mensen vroeger zorgden dat ze zich veilig voelen in hun huis.  
b. Hoe doen ze dat nu?

### Verdiepingsvragen

#### **7. Politie**

a. Pierre Vissers is een agent in opleiding. Bekijk de situatie met de nagespeelde burenruzie nog eens. De docent van Pierre vertelt: Het is van belang om te weten waar de grens ligt. Kan ik nog pratend tot een oplossing komen of is er geweld nodig?

Welke drie mogelijkheden heeft een agent om een ruzie op te lossen?

b. Zoek op de site van de Politieacademie ([www.politieacademie.nl](http://www.politieacademie.nl)) en [www.kombijdepolitie.nl](http://www.kombijdepolitie.nl)) op vanaf welk opleidingsniveau je bij de politie kunt werken.

#### **8. Criminaliteit**

a. Omschrijf kort de drie theorieën die er zijn over het ontstaan van criminaliteit: biologisch, aangeleerd gedrag en anomie.

b. Maak in tweetallen een presentatie over deze drie theorieën en beantwoord de vraag:

Denk je dat een crimineel zelf een keuze heeft om crimineel te zijn?

# DOCENTENBLAD FOCUS OP DE MAATSCHAPPIJ

## AFLEVERING 27

Doelgroep: vmbo klas 3 - 4

Centraal staan eigen ervaringen en de verschillende benaderingswijzen. De benaderingswijzen worden vertaald met de volgende vragen:

- Sociaal-cultureel: Wat vindt de samenleving? En wat vind jij?
- Sociaal-economisch: Wie heeft daar (geen) belang bij?
- Politiek-juridisch: Wat vindt de overheid?
- Veranderings-vergelijkend: Hoe ging dat vroeger? en Hoe is dit in andere landen?

Aflevering 27

### Veiligheid en rechtsstaat

De rechtsstaat moet zorgen voor de veiligheid van burgers en voor rechtshandhaving. Daarom heeft de overheid meer macht en mag als enige geweld gebruiken. We noemen dat het geweldsmonopolie. Welke aanpak is er voor jeugdcriminaliteit?

Hoe krijg je probleemjongeren weer op het rechte pad? Mag je als burger voor eigen rechter gaan spelen? Social media kunnen criminaliteit bevorderen (zoals in Haren). Zo kunnen inbrekers gemakkelijk op Facebook en Twitter zien waar iets te halen valt. Maar sociale media kunnen ook helpen om criminaliteit te voorkomen of op te lossen.

ANTWOORDEN

### Kijkvragen

1. Alleen de politie mag geweld gebruiken.

2a. Op plaats 25 (van de 192 landen).

b. Mensen voelen zich door bijvoorbeeld een groep jongeren die samen op een plek komt onveilig, terwijl deze jongeren lang niet altijd daadwerkelijk deze persoon iets aan doen. Gevoel en werkelijkheid lopen uiteen.

3a. Overlast van jongeren, diefstal door slechte verlichting.

b. Burgernet wordt ingezet bij dringende zaken waarbij een duidelijk signalement beschikbaar is, bijvoorbeeld bij: diefstal of inbraak, doorrijden na een aanrijding, beroving, vermiste personen. Als je deelnemer bent van Burgernet en je woont in de buurt, dan ontvang je van de politie een spraak- of sms-bericht met het verzoek uit te kijken naar een persoon of voertuig.

c+d. Eigen antwoord.

4a+b.

OVERTREDING > GELDBOETE schending van de regels die niet als ernstig wordt beschouwd	MISDRIJF > VRIJHEIDSSTRAF strafbare gedraging die moreel als onaanvaardbaar wordt beschouwd
<ul style="list-style-type: none"> <li>- door rood fietsen</li> <li>- zonder licht fietsen</li> <li>- wildplassen</li> <li>- geluidsoverlast</li> <li>- dronken over straat</li> <li>- geen identiteitsbewijs bij je hebben</li> <li>- opzettelijk vernielen van andermans spullen</li> <li>- kleine diefstal</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- drugssmokkel</li> <li>- verkrachting</li> <li>- moord</li> <li>- seksueel misbruik</li> </ul>

5a. HALT-afdoening; HALT staat voor 'het alternatief'.

b. Kennismakingsgesprek met dader en ouders + huiswerkopdracht + excuses aanbieden; mogelijk ook nog betalen van een schadevergoeding en eventueel een werkstraf.

c. Geen justitiële registratie, geen strafblad.

6a. Dikke muren om je huis en later schuttingen+hekken.

b. Nu hebben mensen elektronische beveiliging, zoals camera's en elektrische hekken.

### Verdiepingsvragen

7a. Eerst praten, daarna vastpakken of slaan, en in uiterste geval gebruik van peperspray of pistool.

b. Surveillant = vmbo-basisberoeps, vanaf 17 jaar; Agent = vmbo-kaderberoeps, vanaf 18 jaar; Hoofdagent = vmbo-gemengd en theoretische leerweg, vanaf 18 jaar.

8a. \* Biologische theorie: criminaliteit ontstaat door biologische kenmerken. Mensen die asociaal gedrag vertonen hebben een lagere hartslag, durven meer op het spel te zetten, maken zich niet druk over hun daden en zijn niet bang voor straf.

\* Aangeleerd gedrag theorie (meneer Sutherland): je wordt crimineel door foute vrienden, foute familie of wanneer je opgroeit in een onveilige buurt.

\* Anomietheorie: als je niet bereikt wat je wilt, als je geen werk hebt of je diploma niet haalt, ben je gevoeliger voor crimineel gedrag.

b. Eigen antwoord.

c. Eigen antwoord.